श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः
श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेत श्रीरामचन्द्र परब्रह्मणे नमः

श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये उत्तरकाण्डे

॥ नवाधिकशततमः सर्गः ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

श्रीः

श्रीमते रामानुजाय नमः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेत श्रीरामचन्द्र परब्रह्मणे नमः

॥नवाधिकशततमः सर्गः॥

परं धाम गन्तुं निर्गतेन श्रीरामेण सह समेषामयोध्यावासिनामपि प्रस्थानम्

प्रभातायां तु शर्वर्यां पृथुवक्षा महायशाः।
रामः कमलपत्राक्षः पुरोधसमथाब्रवीत्॥ **7.109.1** ॥

अग्निहोत्रं व्रजत्वग्रे दीप्यमानं सह द्विजैः।
वाजपेयातपत्रं च शोभमानं महापथे॥ **7.109.2** ॥

ततो वसिष्ठस्तेजस्वी सर्वं निरवशेषतः।
चकार विधिवद् धर्मं माहाप्रस्थानिकं विधिम्॥ **7.109.3** ॥

ततः सूक्ष्माम्बरधरो ब्रह्ममावर्तयन् परम्।
कुशान् गृहीत्वा पाणिभ्यां सरयूं प्रययावथ॥ **7.109.4** ॥

अव्याहरन् क्वचित् किञ्चिन्निश्चेष्टो निःसुखः पथि।
निर्जगाम गृहात् तस्माद् दीप्यमानो यथांशुमान्॥ **7.109.5** ॥

रामस्य दक्षिणे पार्श्वे सपद्मा श्रीरुपाश्रिता।
सव्येऽपि च मही देवी व्यवसायस्तथाग्रतः॥ **7.109.6** ॥

शरा नानाविधाश्चापि धनुरायत्तमुत्तमम्।
तथायुधाश्च ते सर्वे ययुः पुरुषविग्रहाः॥ **7.109.7** ॥

वेदा ब्राह्मणरूपेण गायत्री सर्वरक्षिणी।
ओङ्कारोऽथ वषट्कारः सर्वे राममनुव्रताः ॥ **7.109.8** ॥

ऋषयश्च महात्मानः सर्व एव महीसुराः।
अन्वगच्छन् महात्मानं स्वर्गद्वारमपावृतम् ॥ **7.109.9** ॥

तं यान्तमनुगच्छन्ति ह्यन्तःपुरचराः स्त्रियः।
सवृद्धबालदासीकाः सवर्षवरकिङ्कराः ॥ **7.109.10** ॥

सान्तःपुरश्च भरतः शत्रुघ्नसहितो ययौ।
रामं गतिमुपागम्य साग्निहोत्रमनुव्रताः ॥ **7.109.11** ॥

ते च सर्वे महात्मानः साग्निहोत्राः समागताः।
सपुत्रदाराः काकुत्स्थमनुजग्मुर्महामतिम् ॥ **7.109.12** ॥

मन्त्रिणो भृत्यवर्गाश्च सपुत्रपशुबान्धवाः।
सर्वे सहानुगा राममन्वगच्छन् प्रहृष्टवत् ॥ **7.109.13** ॥

ततः सर्वाः प्रकृतयो हृष्टपुष्टजनावृताः।
गच्छन्तमनुगच्छन्ति राघवं गुणरञ्जिताः ॥ **7.109.14** ॥

ततः सस्त्रीपुमांसस्ते सपक्षिपशुबान्धवाः।
राघवस्यानुगाः सर्वे हृष्टा विगतकल्मषाः ॥ **7.109.15** ॥

स्नाताः प्रमुदिताः सर्वे हृष्टपुष्टाश्च वानराः।
दृढं किलकिलाशब्दैः सर्वं राममनुव्रतम् ॥ **7.109.16** ॥

न तत्र कश्चिद् दीनो वा व्रीडितो वापि दुःखितः।
हृष्टं समुदितं सर्वं बभूव परमाद्भुतम् ॥ **7.109.17** ॥

द्रष्टुकामोऽथ निर्यान्तं रामं जानपदो जनः।
यः प्राप्तः सोऽपि दृष्ट्वैव स्वर्गायानुगतो जनः ॥ **7.109.18** ॥

ऋक्षवानररक्षांसि जनाश्च पुरवासिनः।
आगच्छन् परया भक्त्या पृष्ठतः सुसमाहिताः॥ **7.109.19** ॥

यानि भूतानि नगरेऽप्यन्तर्धानगतानि च।
राघवं तान्यनुययुः स्वर्गाय समुपस्थितम्॥ **7.109.20** ॥

यानि पश्यन्ति काकुत्स्थं स्थावराणि चराणि च।
सर्वाणि रामगमने अनुजग्मुर्हि तान्यपि॥ **7.109.21** ॥

नोच्छ्वसत् तदयोध्यायां सुसूक्ष्ममपि दृश्यते।
तिर्यग्योनिगताश्चैव सर्वे राममनुव्रताः॥ **7.109.22** ॥

॥ इत्यार्षे श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये
उत्तरकाण्डे नवाधिकशततमः सर्गः॥